

**INVENTARIS VAN HET IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

1. REFERENTIE

Dossierreferentie: 5000-0018
Aanvraag van: 24/08/2020
Datum van opname in de inventaris: 01/10/2020
Bijgewerkt op: --/--/2020

2. IDENTIFICATIE VAN DE AANVRAGER

2.1. NAAM

VZW “Bloementapijt van Brussel” (BE 0445.932.160)

Vertegenwoordigd door: (de gevolmachtigde)

Mevrouw De heer

Naam: PONCIN

Voornaam: Richard

Functie: Gedelegeerd bestuurder

Contactperso(n)en:

Mevrouw De heer

Naam: GOETHALS

Voornaam: Karel

Adres: Stadhuis van Brussel
Grote Markt
1000 Brussel

Telefoon: ++32485.82.96.52

E-mail: karel.goethals@flowercarpet.be

3. IDENTIFICATIE VAN HET ELEMENT / BENAMING

Bloementapijt van Brussel

3.1. BETROKKEN DOMEINEN

- Tradities, uitdrukkingen, talen
- Podiumkunsten
- Sociale gebruiken, rituelen, festiviteiten
- Kennis en praktijken met betrekking tot de natuur en het heelal
- Vaardigheden met betrekking tot ambachten
- Andere:

3.2. KORTE BESCHRIJVING VAN HET ELEMENT

Het Bloementapijt is de expressie bij uitstek van vergankelijke kunst, want het kunstwerk is gedoemd om na amper vier dagen te verdwijnen. De traditie van het immense Bloementapijt dat om de twee jaar wordt aangelegd op de Brusselse Grote Markt tijdens het weekend van 15 augustus – het begin van de bloeiperiode van de begonia's – gaat terug tot 1971.

De eerste bloementapijten in België dateren al van 1952 (Knokke, Oudenaarde, Sint-Niklaas), maar het duurde tot 1971 voordat de Grote Markt voor het eerst een vergankelijk begoniakunstwerk mocht verwelkomen. Dit gebeurde op initiatief van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel en van de heer Stautemas, voorzitter van de Beroepsvereniging voor de Vlaamse Sierteelt en Groenvoorziening (AVBS). Het thema van dat eerste tapijt was "sierlijke arabesken". Sindsdien zijn maar liefst 21 bloementapijten uitgevoerd, waarin bloemenkunstenaars hun creativiteit en vakkennis de vrije loop hebben kunnen laten. Voor elke editie wordt een specifieke creatie ontworpen door de leden van de vzw "Bloementapijt van Brussel", door bloementelers en -kunstenaars en door een grote gemeenschap van vrijwilligers uit heel België en zelfs, voor bepaalde gelegenheden, uit de hele wereld.

Het Bloementapijt wordt tegenover het Stadhuis aangelegd en meet 70 m x 24 m. Het wordt voor het grootste deel gevormd door duizenden bloemblaadjes van begonia's en wordt in minder dan acht uur tijd opgebouwd. De zorgvuldig gekozen thema's verwijzen naar de geschiedenis van België, en vooral van Brussel, en benadrukken onze rol binnen Europa en de internationale gemeenschap, nu eens door bepaalde gebeurtenissen te herdenken (themajaren, het Europese voorzitterschap, enz.) of ter ere van een gastland (Japan, de

Mexicaanse stad Guanajuato, enz.). De creatie van het Bloementapijt, tussen traditie en moderniteit, zet de Brusselse Grote Markt schitterend in de kijker, en in ruil krijgt het tapijt een prachtig architecturaal decor. Er ontstaat een totale osmose tussen het vergankelijke werk en de kasseien van de Grote Markt, die sinds 1998 als Werelderfgoed van de Unesco wordt erkend. Het tapijt verschaft zowel de participerende kunstenaars als de Brusselaars en de toevallige bezoekers een gevoel van fierheid, vreugde en verrukking, want zo kunnen ze deelnemen aan een uitzonderlijk evenement met een hoge esthetische waarde. De Grote Markt, deze eeuwenoude marktplaats, is gedurende de 4 dagen (en 4 nachten) die het evenement duurt voor iedereen gratis toegankelijk. Naar schatting 150.000 tot 200.000 personen komen elke twee jaar het Bloementapijt op de Brusselse Grote Markt bewonderen, waardoor het evenement een must op de Brusselse cultuuragenda is geworden.

Het thema van elke editie wordt twee jaar op voorhand uitgewerkt volgens specifieke criteria die betrekking hebben op de geschiedenis, de symboliek van de Stad en/of voorstellen van kunstenaars of ontwerpers. Zodra het thema vastligt, wordt het ontwerp uitgetekend en wordt het aantal benodigde begonia's geschat en geplant, rekening houdend met de gekozen kleuren. Aan de vooravond van het evenement wordt het ontwerp van het tapijt op ware grootte op een transparante folie overgebracht. De dag nadien brengt een honderdtal vrijwilligers de 1.680 m² grote tekening tot leven, rekening houdend met de kleurnuances van de bloemen die speciaal zijn geselecteerd om deze felgekleurde bloemencompositie te vormen. Er zijn ongeveer 300 bloemen per m² nodig, dus in totaal meer dan 500.000 begonia's! Soms worden ook dahlia's gebruikt, als er te weinig begonia's zijn, en het geheel wordt aangevuld met gras en andere natuurlijke materialen. Een muzikale compositie begeleidt de creatie van het tapijt.

Het is hoofdzakelijk via hun talent, hun ervaring en hun geduld dat de oudere generatie haar knowhow aan de jongsten overdraagt. Het bloemschikken is een bijzonder nauwgezet werk en vereist constante aandacht. Voor de opbouw van dit fraaie voorbeeld van volkskunst wordt een beroep gedaan op talrijke vrijwilligers.

3.3. BETROKKEN GEMEENSCHAP(PEN) OF GROEP(EN)

De gemeenschappen die bij het Bloementapijt worden betrokken zijn:

- De deelnemers die de bloementraditie uitdenken en overdragen, met andere woorden de kunstenaars van de vzw Bloementapijt van Brussel, de leden van de Beroepsvereniging voor de Vlaamse Sierteelt en Groenvoorziening (AVBS), de Gentse Floraliën – de voormalige Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde (1818) – de bloemenkwekers van

de gastlanden/deelnemers die lid zijn van de *Comisión Gestora Internacional de Alfombristas de Arte Efímero*, evenals talrijke vrijwilligers. In totaal zijn ongeveer 120 personen bij het project betrokken.

- De bezoekers: de opbouw van het tapijt trekt niet alleen talrijke Brusselse bezoekers aan, maar ook belangstellenden uit alle provincies van het land, evenals talloze bezoekers uit de hele wereld die de befaamde Grote Markt tijdens dit bijzondere evenement komen bewonderen. Het aantal bezoekers wordt op 150.000 tot 200.000 geschat.
- De instanties: lokale (Stad Brussel), regionale (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en federale instanties steunen de werking van de vzw, onder meer door toegang te geven tot de Grote Markt, door hun lokale politiekorpsen ter beschikking te stellen, door fondsen toe te kennen en door de afbeelding van het Bloementapijt van Brussel op de Grote Markt te gebruiken om België te promoten.

3.4. PLAATS

Het Bloementapijt wordt aangelegd op de Grote Markt van Brussel, tegenover het Stadhuis en het Broodhuis.

4. KENMERKEN VAN HET ELEMENT

4.1. BETROKKEN TA(A)L(EN), REGISTER(S), TAALNIVEAU(S)

De meerderheid van de betrokken gemeenschappen, de deelnemers en het publiek is tweetalig Frans-Nederlands. Soms wordt ook het Engels gebruikt om met de verschillende partijen te communiceren wanneer internationale bloemenverenigingen aan het evenement deelnemen.

4.2. OPGAVE VAN DE IMMATERIËLE UITDRUKKINGEN

Een bloementapijt is een tekening die op de grond wordt uitgevoerd door middel van bloemen of bloemblaadjes. Oorspronkelijk gebeurde dit vooral ter gelegenheid van religieuze feesten. Daar het werk al na enkele uren of dagen gedoemd is te verdwijnen, is het de uitdrukking bij uitstek van de kunststroming die Vergankelijke Kunst wordt genoemd.

Het thema van elke editie wordt twee jaar op voorhand uitgewerkt volgens specifieke criteria die betrekking hebben op de geschiedenis, de symboliek van de Stad en/of voorstellen van

kunstenaars of ontwerpers. Het thema wordt gekozen door het Wetenschappelijk en Artistiek Comité van de vzw.

Het Bloementapijt wordt in verschillende etappes verwezenlijkt:

- de keuze van het thema;
- het opzoekwerk en de uitwerking van de motieven;
- de kleurbepaling om te weten hoeveel bloembollen er besteld moeten worden;
- het uiteindelijke aantal bloemen dat nodig is om de tekening te kunnen maken;
- de andere materialen die gebruikt worden: gras, gemalen schors, gekleurd zaagsel (om kleuren te vervangen waarin begonia's niet voorkomen) en, indien nodig, zand om het werk te stabiliseren;
- de uitwerking van de motieven op ware grootte;
- de plaatsing van het gras en van de opvulinstructies op de kasseien van de Grote Markt;
- het eigenlijke bloemschikken, uitgevoerd door gespecialiseerde vrijwilligers in een tijdspanne van nauwelijks acht uur.

Maandenlang planten en verzorgen bloementelers de begonia's om de exacte kleuren en aantallen die nodig zijn voor de uitwerking van het tapijt te kunnen leveren. Het plukken, verpakken en transporteren van de bloemen gebeurt in een heel korte tijdspanne om het vergankelijke tapijt zo lang mogelijk gaaf te houden. Er wordt gerekend op ongeveer 300 bloemen per m², dus in totaal meer dan 500.000 begonia's, soms aangevuld met dahlia's als er te weinig begonia's zijn.

Aan de vooravond van het evenement wordt het ontwerp van het tapijt op ware grootte op een transparante folie overgebracht. De dag nadien kleurt het honderdtal vrijwilligers de reusachtige tekening van 1.680 m² in, waarbij ze rekening houden met de kleurnuances van de bloemen en ze heel dicht tegen elkaar leggen.

Voor de opbouw wordt het tapijt opgedeeld in drie grote stukken, die elk op hun beurt worden verdeeld in kleinere vierkanten van ongeveer 2 m op 2. Elk vierkant wordt toegewezen aan een team dat door een technisch verantwoordelijke wordt geleid. Elk teamlid beschikt over een deel van de tekening en een becijferde kleurencode die met het motief overeenstemt. De technisch verantwoordelijke bezit de uiteindelijke tekening en corrigeert de schikking van de bloemen in geval van fouten in zijn groep. Het bloemschikken moet bijzonder nauwgezet gebeuren en vereist constante aandacht. Het is via hun talent, hun ervaring en hun geduld dat de oudere generatie haar knowhow op de jongsten overdraagt. De Technisch Directeur controleert het hele werk. Hij staat tevens in voor de demontage van het Bloementapijt en moet na het evenement het oorspronkelijke uitzicht van de Grote Markt herstellen.

De muziek:

Voor elke editie scheidt, herwerkt of bewerkt een geassocieerd kunstenaar (Grégoire Dune) een muzikale compositie die is geïnspireerd op het voor het Bloementapijt gekozen thema. In functie van dit thema werkt hij ook samen met buitenlandse of lokale muzikanten. Deze muzikale compositie begeleidt de openingsshow op de dag van de opbouw van het tapijt, terwijl elke avond een klank- en lichtspel plaatsvindt.

4.3 OPGAVE VAN DE GEASSOCIEERDE MATERIËLE ELEMENTEN Instrumenten, voorwerpen, artefacten, plaatsen...

De plaats:

De Grote Markt van Brussel: als historisch hart van Brussel, met haar mengeling van gotiek en barok, wordt de Grote Markt door haar bewonderaars als “het mooiste plein ter wereld” omschreven.

De Grote Markt is befaamd om haar ornamentele en esthetische rijkdom. Het plein wordt afgeboord door prachtige gildehuizen, het Stadhuis en het Broodhuis. De gehele Grote Markt is beschermd als monument en landschap en is sinds 1998 ingeschreven op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. Men kan zich dan ook geen mooier decor voorstellen voor het Bloementapijt van Brussel, dat de Grote Markt op zijn beurt een heel bijzondere charme verleent en elke twee jaar in een nieuw kleedje hult waarin bloemenpoëzie en oogstreling hand in hand gaan. Het balkon van het Stadhuis wordt als speciale uitkijkpost gebruikt, terwijl het museum van het Broodhuis en alle handelaars in de omgeving hun ramen voor de toeschouwers openstellen.

De bloemen:

Begonia tuberosa grandiflora

Deze robuuste knolbegonia geeft het Bloementapijt zijn al schoonheid en frisheid. België is de belangrijkste begoniaproductent ter wereld: elk jaar worden hier 35 miljoen bollen gekweekt. Maar liefst 80% van de totale productie, die zich sinds 1860 bijna uitsluitend in het Gentse concentreert, wordt wereldwijd geëxporteerd. De bloemsoort is oorspronkelijk afkomstig uit de Antillen en is bestand tegen alle weersomstandigheden: intense zon, krachtige wind, regen, koude. Het kleurenpalet van de begonia is bijzonder gevarieerd: wit, geel, oranje of rood, via alle tinten van roze; de bloemen zijn enkelvoudig of dubbel.

Er wordt uitsluitend gewerkt met lokale, duurzaam gekweekte bloemen (die dus niet met pesticiden zijn behandeld). De bloemblaadjes worden als restproducten/afval beschouwd, want het eindproduct zijn de bollen.

De dag voor de opening worden de ruimten tussen de bloemenmotieven gevuld met rollen gazon. De bloemen liggen zo dicht tegen elkaar dat ze niet wegwaaien en hun eigen microklimaat scheppen. Als het erg warm is, wordt het gazon gespreeid om te voorkomen dat het bruin wordt. Bij te vochtig weer kan het gras wel 4 à 5 cm groeien in drie dagen tijd. De bloemen blijven uit zichzelf fris en blijven makkelijk vier dagen lang mooi.

Aan het einde van het evenement wordt het gras automatisch hergebruikt, de sierschors en het zaagsel worden bewaard en de bloemblaadjes worden gecomposteerd door de diensten van de Groene Ruimten en dienen als meststof voor de Brusselse stadsparken.

4.4. HISTORIEK EN RECENTE ONTWIKKELINGEN

In West-Europa houdt de traditie van het bloementapijt meestal verband met de processies van Sacramentsdag, soms ook met Maria-Hemelvaart of andere Mariafeesten. In Latijns-Amerika zou de aanleg van tapijten van gekleurd zaagsel en bloemen een van de Maya's overgeërfde traditie zijn die thans wordt gekoppeld aan de processies van de Heilige Week of van Sacramentsdag.

Het is dus op basis van een oeroude traditie van vergankelijke bloementapijten en bloemencorso's dat landschapsarchitect E. Stautemas (1927-1998) de traditie van een bloementapijt nieuw leven inblies. Het tapijt wordt gemaakt van duizenden Belgische begonia's die in een tijdspanne van minder dan 8 uur worden geschikt door tuinbouwers en bloementelers, bijgestaan door hun kinderen en familie, door bloemenliefhebbers die de

traditie willen leren kennen, door kunstenaars-ontwerpers, technische professionals en leerlingen van beroepsscholen.

De eerste bloementapijten in België dateren al van 1952 (Knokke, Oudenaarde, Sint-Niklaas), maar het duurde tot 1971 voordat de Grote Markt het eerste vergankelijke begoniatapijt mocht verwelkomen. Dit gebeurde op initiatief van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel en van Etienne Stautemas, voorzitter van de Beroepsvereniging voor de Vlaamse Sierteelt en Groenvoorziening (AVBS). Het eerst tapijt had als thema de “sierlijke arabesken”.

De creativiteit en de vakkennis van de bloemenkunstenaars en de thema’s van de voorbije edities kunnen enkel doen dromen:

- 1971: Sierlijke arabesken
- 1976: Parken en tuinen
- 1979: Viering van het duizendjarig bestaan van Brussel (*Bruocsella*)
- 1980: Feest van de 150e verjaardag van België
- 1986: De wapenschilden van de Brusselse gilden
- 1988: “Chinees” tapijt geïnspireerd op de tapijten uit de Chinese provincie Xinjiang
- 1990: W.A. Mozart (themajaar ter herdenking van de 200e sterfdag van de componist)
- 1992: Viering van Brussel, hoofdstad van Europa (en viering van de 500e verjaardag van de ontdekking van Amerika door Christoffel Columbus)
- 1994: Viering van de 50e verjaardag van de Bevrijding van Brussel
- 1996: Tapijt geïnspireerd op de tuinen in Franse stijl
- 1998: Imaginair tapijt geïnspireerd op tekeningen van half nomadische stammen uit noordoostelijk Turkije
- 2000: Hommage aan de Stad Brussel via een originele compositie geïnspireerd op Brussels kantwerk
- 2002: Versailles
- 2004: De art nouveau (themajaar)

- 2006: De middeleeuwen en de alchimie
- 2008: De tapijtenfabriek Manufacture de la Savonnerie (ter ere van het Franse Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie)
- 2010: “Europa in het hart van Brussel” (viering van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie)
- 2012: Tapijt geïnspireerd op de kunst van het Afrikaanse continent (overzicht van kunsten uit verscheidene Afrikaanse landen)
- 2014: Hommage aan “50 jaar Turks-Marokkaanse aanwezigheid in België”
- 2016: Viering van de 150e verjaardag van de Belgisch-Japanse vriendschap
- 2018: Schijnwerpers op de stad Guanajuato, culturele parel van Mexico. Daarnaast werden, in de marge van het Bloementapijt op de Grote Markt, op het Beursplein negen bloementapijten aangelegd die een deel van de Grote Markt en acht monumenten van het werelderfgoed voorstelden. Deze unieke en exclusieve voorstelling, *Monuments of Unesco in Flowers*, verwelkomde delegaties uit Japan, Mexico, Duitsland, Spanje, Italië, Malta en België.
- 2020: Editie uitgesteld wegens de coronacrisis; ter vervanging evoceert een op de gevels van het Stadhuis geprojecteerd klank- en lichtspel het tapijt.

Deze bloementapijten werden aangevuld met andere creaties in Leuven, Gent, Zottegem, Seneffe of Brussel. Daar het talent van de Belgische ontwerpers/ambachtlieden ook buiten de landsgrenzen wordt erkend, wordt de vzw Bloementapijt van Brussel regelmatig aangezocht door andere verenigingen om mee te werken aan hun creaties. Zo kwamen verscheidene leden van de *Comisión Gestora Internacional de Alfombristas de Arte Efímero* acht kleine tapijten uitvoeren op het Beursplein ter gelegenheid van de 20e verjaardag van de inschrijving van de Grote Markt op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Daartoe gebruikten ze de Belgische materialen die hun ter beschikking werden gesteld.

Sinds september 2012 is de vzw werkend lid van de *Comisión Gestora Internacional de Alfombristas de Arte Efímero*, een organisatie die verenigingen en kunstenaars bijeenbrengt die dezelfde waarden en doelstellingen als de Brusselse vzw aanhangen. Deze internationale vereniging telt 30 leden afkomstig uit Europa, Amerika en Azië. Tijdens hun colloquia en algemene vergaderingen delen ze hun opvattingen omtrent de vergankelijke kunst en hun knowhow met elkaar. Zo presenteerden 26 delegaties uit Spanje en andere landen, waaronder Tibet, Zuid-Korea of Mexico, tijdens het *VII Congreso internacional de Arte Efímero* in 2018 diverse manieren om het concept vergankelijke kunst te concipiëren en

uit te voeren. (<https://alfombrasdeserrin.com/comision-gestora-internacional-de-arte-efimero/>)

Daarnaast wordt speciaal voor elke editie een muzikaal thema gecomponeerd dat verband houdt met de gekozen thematiek, terwijl 's avonds een klank- en lichtspel de vergankelijke creatie begeleidt.

4.5. SOCIOCULTURELE CONTEXT Functies, waarden: rol van de genders, van de jongeren ...

Het Bloementapijt van Brussel maakt wezenlijk deel uit van het socioculturele leven van de Stad Brussel en van het Brussels Gewest, en het draagt in grote mate bij tot de uitstraling van Brussel en België in het buitenland. Hoewel het evenement op 15 augustus plaatsvindt, is de symboliek van het Bloementapijt niet religieus. Deze datum werd enkel gekozen omdat het rond deze periode is dat de begonia's beginnen te bloeien; daarbij kwam dat in 1971, het jaar van zijn oprichting, er bijna geen andere grootschalig evenement op de Grote Markt plaatsvond in de maand augustus.

De ambachtslui/ontwerpers/vrijwilligers komen uit alle streken van het land, en zelfs uit andere landen, wat de uitwisseling van technische knowhow op het gebied van bloemenkunst bevordert. Tussen de verschillende taalgroepen heersen een uitstekende entente en wederzijds respect.

Traditioneel komen de bezoekers uit alle uithoeken van België, maar in de loop der jaren werden ook steeds meer belangstellenden uit andere landen gelokt door de faam van het evenement. Deze erkenning wordt nog versterkt door de keuze van thema's die de rol van Brussel op internationaal vlak beklemtonen.

Alle generaties en genders zijn vertegenwoordigd onder de monteurs, vrijwilligers en deelnemende verenigingen, en tussen hen vinden vruchtbare uitwisselingen en een overdracht van de praktijk van het maken van bloementapijten plaats. De deelnemers zijn vertegenwoordigers van verschillende tuinbouwgroepen, studenten of bloemenliefhebbers.

Er worden in België tal van evenementen rond vergankelijke kunst georganiseerd, en in uiteenlopende vormen: zandsculpturen, ijssculpturen, tags, reusachtige fresco's, enz. Het Brusselse Bloementapijt, dat bijna 50 jaar geleden het daglicht zag, is een van de oudste vertegenwoordigers van deze kunstvorm. In tegenstelling tot andere uitingen van vergankelijke kunst, verloopt de uitvoering van het bloementapijt heel gestructureerd, met groot respect voor de stedelijke omgeving en het beschermde erfgoed van de Grote Markt,

die als fraaie context voor het tapijt dient. Het tapijt helpt mee het historische landschap te herscheppen door het een nieuwe en originele dimensie te verlenen gedurende de korte periode dat het werk te bewonderen is.

4.6. SUPRAGEWESTELIJKE CONTEXT In voorkomend geval het element plaatsen in een bredere geografische context.

Op alle continenten bestaan er tradities van bloementapijten met diverse technieken en bloemen en materialen, zoals gekleurd zand, minuscule steentjes, gekleurde sierschors, lavastof...

Dankzij de originele knowhow achter het Bloementapijt van Brussel, dat overwegend met bloemen wordt samengesteld, is het over de hele wereld geëxporteerd: Tokio (Japan), Tel Aviv (Israël), Spanje, Italië, Praag (Tsjechië), Verenigde Staten, Polen, Mexico, enz.

De creaties verlopen in samenwerking met de *Comisión Gestora Internacional de Alfombristas de Arte Efímero*, de Gentse Floraliën – de voormalige Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde (1818) – en de AVBS (Beroepsvereniging voor de Vlaamse Sierteelt en Groenvoorziening).

De vzw werkt samen met de *Comisión Gestora Internacional de Alfombristas de Arte Efímero* ter gelegenheid van het Bloementapijt van Brussel en ook van colloquia/congressen. Daarbij wordt een gemeenschappelijk thema ontwikkeld dat de verschillen in knowhow van de betrokken kunstenaars uitdrukt, net als de verschillende technieken van bloemschikken en het gebruik van andere natuurlijke en lokale materialen (zand, bloembladen, stenen, enz.).

Al deze verenigingen ijveren voor de bestending van deze voorouderlijke kennis, en ze organiseren werkontmoetingen en colloquia om de verschillende tradities in stand te houden. Om die reden, en in overleg met de internationale vereniging, wordt momenteel een erkenningsdossier voor de opname van de bloementapijten als vergankelijke kunst op de representatieve lijst van de Unesco voorbereid om in 2021 te worden ingediend.

5. ROLLEN VAN DE HOUDERS EN GEBRUIKERS VAN HET ELEMENT

5.1. DE UITVOERDERS (DIE OPTREDEN EN DOORGEVEN)

Het Belgische creatieve en technische team van de vzw bestaat uit:

- Mark Schautteet (M) – tekenaar/graficus, bloemenarchitect
- Karel Goethals, (M) – ontwikkelaar/communicatiespecialist
- Annette Katz (V) – oprichtster van de vzw, conceptontwikkelaar
- Pieter Toebaert (M) – bloemenkunstenaar
- Ariane Glikerman (V) – graficus/tekenaar
- Koen Vondenbusch (M) – technische leiding

Als met andere landen wordt samengewerkt, worden ook buitenlandse kunstenaars en specialisten aan het team toegevoegd (cf. Fujie Suzuki, een jonge Japanse designer, of Ana Rosa Aguilar Aguado, Mexicaans graficus).

5.2. TOESCHOUWERS EN ONDERSTEUNERS

De vzw Bloementapijt van Brussel – die haar zetel heeft in het Stadhuis van Brussel, op de Grote Markt – geniet de financiële steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de Stad Brussel, van de Nationale Loterij en van talrijke handelaars en restaurateurs, privésponsors van de Grote Markt en omgeving. Het Bloementapijt van Brussel heeft deze financiële ondersteuning nodig om te kunnen overleven.

In de bestuursperiode 2018-2024 van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel is de Voorzitter van het Bloementapijt van Brussel:

- Mevr. Delphine Houba (V) – Schepen van Cultuur, Toerisme en Grote Evenementen

en, conform de statuten van de vzw Bloementapijt van Brussel, is een tweede lid van het College aangeduid tijdens haar mandaat, namelijk:

- Fabian Maingain (M) – bestuurder en vertegenwoordiger van de Stad Brussel (Schepen van Economische Zaken, Werkgelegenheid, Smart City en Administratieve Vereenvoudiging)
- Richard Poncin (M) – gedelegeerd bestuurder

- Annette Katz (V) – bestuurder verantwoordelijk voor internationale betrekkingen
- Koen Vondenbusch (M) – bestuurder verantwoordelijk voor techniek
- Wim Hellemans (M) – bestuurder penningmeester
- Olivier Barry (M) – bestuurder auditeur
- Marc Van Muylders (M) – bestuurder auditeur

De overige leden van de vereniging zijn:

- Madeleine Cantaert (V) – lid
- Michel Culot (M) – lid
- Doris Forster (V) – lid
- Maria Francesch Serra (V) – lid
- Gloria Garcia Fernandez (V) – lid
- Filip Goossens (M) – lid
- Bernard Helson (M) – lid
- Mark Schautteet (M) – lid
- Julien Schreiber (M) – lid
- Pieter Toebaert (M) – lid
- Eddy Van Hoecke (M) – lid
- Liselotte Vanderheyden (V) – lid
- Michel Van Roye (M) – lid
- Arnaud Wittmann (M) – lid

Naar schatting 150.000 tot 200.000 personen bezoeken elke twee jaar het Bloementapijt op de Brusselse Grote Markt. De gemeentelijke overheid en individuele gasten (ambassadeurs en ambassadrices van de vertegenwoordigde landen) wonen het evenement bij en/of steunen het.

Tot slot geniet het evenement een ruime media-aandacht dankzij de lokale en internationale pers en de sociale netwerken. Ook de overige 18 gemeenten van de Brusselse agglomeratie promoten het evenement, net als het agentschap voor toeristische en culturele promotie van het Gewest, “VisitBrussels”, de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB) en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS).

5.3. BEHEERDERS EN ORGANISATOREN

De uitvoering van het Bloementapijt van Brussel wordt georganiseerd via een in 1991 opgerichte vereniging zonder winstoogmerk. Strevend naar gendergelijkheid, ziet deze vzw toe op de organisatie en het goede verloop van het evenement, bijgestaan door een ploeg van vrijwilligers.

De criteria om tot de vereniging te behoren zijn:

- de belangstelling voor het evenement;
- de kennis van sierteelttechnieken;
- de intellectuele en artistieke inbreng.

5.4. GEASSOCIEERDE INSTELLINGEN EN ORGANISATIES

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Stad Brussel, de Nationale Loterij en talrijke handelaars en restaurateurs rond de Brusselse Grote Markt.

De Gentse Floraliën, de voormalige Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde, die de vzw helpt met de versiering van de balkons van het Stadhuis en van het Broodhuis, en de AVBS (Beroepsvereniging voor de Vlaamse Sierteelt en Groenvoorziening).

6. STAAT, LEEFBAARHEID EN OVERDRACHT VAN HET ELEMENT

6.1. HUIDIGE OVERDRACHTSWIJZEN

In 1991 werd beslist tot de oprichting van de vereniging zonder winstoogmerk (vzw) “Bloementapijt van Brussel” om de tweejaarlijkse aanleg van het Bloementapijt op de Brusselse Grote Markt te blijven verzekeren. De Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering van de vzw komen regelmatig samen om de continuïteit en de ontwikkeling van

het project te waarborgen. Tot 2017 was mevrouw Annette Katz, als gedelegeerd bestuurder, verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van de vzw. Bij haar pensionering in 2017 gaf ze de fakkel door aan een nieuwe, jongere ploeg onder leiding van Richard Poncin. Zo is de opvolging verzekerd.

Het is via hun talent, hun ervaring en hun geduld dat de oudere generatie haar knowhow op de jongsten overdraagt. Al verscheidene jaren streeft de vereniging ernaar jonge vrijwilligers bij het project te betrekken. Daartoe werkt ze nauw samen met de verenigingssector van de Stad Brussel, met de scholen en met enkele televisieprogramma's voor de jeugd. Af en toe worden initiatieworkshops voor de creatie van bloementapijten voor kinderen en jongeren georganiseerd, maar dat gebeurt niet op een structurele manier.

In dit stadium worden nog geen specifieke opleidingen rond bloementapijten aangeboden in het sierteeltmilieu of elders. Families die begoniavelden bezitten, dragen hun kennis en knowhow van de begoniateelt en van de bloementapijten mondeling en in de praktijk over op hun kinderen.

Wat de communicatie betreft, leidt de vereniging voor elke editie een twintigtal studenten op in de geschiedenis en de tradities van het Bloementapijt van Brussel, om de bezoekers zo goed mogelijk te kunnen informeren.

6.2. TRADITIONELE PRAKTIJKEN DIE HET ELEMENT OF BEPAALDE ASPECTEN ERVAN REGELEN OF ER DE TOEGANG TOE BEPERKEN

Iedere geïnteresseerde die aan het proces deel wil nemen, is welkom binnen de vereniging, of als vrijwilliger. Het Bloementapijt op de Brusselse Grote Markt is een vorm van kunst in de openbare ruimte die gratis voor iedereen toegankelijk is. Er geldt geen enkele beperking op de toegang. Daarnaast maakt de technologische vooruitgang het mogelijk om de hele opbouw van het Bloementapijt en het eindresultaat via een aan de Grote Markt opgestelde webcam op de voet te volgen.

6.3. LEEFBAARHEID VAN DE IMMATERIËLE ELEMENTEN, BESCHIKBAARHEID VAN DE BIJBEHORENDE MATERIËLE GOEDEREN/VOORWERPEN

Sinds zijn start in 1971 is het evenement nog springlevend, en ondertussen zit het stevig verankerd in de gewoonten van de Brusselaars en de liefhebbers van de bloemenkunst. Het evenement wordt sinds 1986 tweejaarlijks georganiseerd en is een must geworden op de Brusselse cultuuragenda – de afgelasting dit jaar 2020 wegens de uitzonderlijke

gezondheids crisis wordt door de trouwe bezoekers ten zeerste betreurd. Zijn impact op de faam van Brussel, evenals de economische return voor de stad, doen dan ook geen enkele twijfel omtrent zijn voortbestaan rijzen bij de lokale of gewestelijke overheid.

In tegenstelling tot andere vormen van vergankelijke kunst, is de uitvoering van het Bloementapijt heel gestructureerd en respecteert het werk ten volle zijn stedelijke omgeving en het beschermde erfgoed van de Grote Markt, die sinds 1998 op de Werelderfgoedlijst van de Unesco is ingeschreven.

Daarnaast dient, zoals al vermeld in hoofdstuk 4.3, de aandacht die de vzw (en haar directe medewerkers) aan duurzame ontwikkeling besteedt te worden benadrukt. Ter herinnering, er wordt uitsluitend gewerkt met lokaal en duurzaam geteelde bloemen (dus niet behandeld met pesticiden), terwijl aan het einde van het evenement het gras automatisch wordt hergebruikt en de sierschors en het zaagsel worden bewaard. De bloemblaadjes worden nadien gecomposteerd door de diensten van de Groene Ruimten en dienen als meststof voor de Brusselse stadsparken.

6.4. EVENTUELE BEDREIGINGEN

Het Bloementapijt van Brussel wordt gemaakt van organische materialen (bloemen, schors, gras, enz.). De beschikbaarheid van deze materialen kan worden beïnvloed door uitzonderlijke klimatologische omstandigheden of door scherpe prijsstijgingen van de bloemen.

6.5. BESTAANDE BEHEERS- OF BEWARINGSMAATREGELEN

De aanleg van een bloementapijt is een gemeenschappelijk project waarbij een grote groep actoren betrokken is (ontwerpers, praktijkbeoefenaars, professionals en liefhebbers). Het gaat om een ingewikkeld proces dat twee jaar lang duurt en waarop zowel financieel als op menselijk vlak dient te worden geanticipeerd. Het vereist een kennis en een knowhow die op de toekomstige generaties moeten worden overgedragen.

Om het voortbestaan en het behoud van het evenement te verzekeren, beslisten de dragers van de traditie in 1991 een vereniging op te richten.

De belangstelling voor de praktijk neemt jaar na jaar toe. De betrokkenen zijn heel actief en de steun van de gemeentelijke overheid wordt elke bestuursperiode bevestigd. Bij het

aantreden van elk nieuw College wordt de Schepen van Cultuur tot voorzitter of voorzitter benoemd, en hetzelfde geldt voor een tweede lid van het Schepencollege.

Het voortbestaan van het evenement vereist tevens de systematische zoektocht naar nieuwe sponsors en financiële steun.

7. REFERENTIES

7.1. ANDERE INVENTARISSEN

Staat het element vermeld in een inventaris van de Federatie Wallonië-Brussel of van Vlaanderen?

N/A

Is het element erkend bij de UNESCO of in een ander programma?

Een dossier voor de erkenning van bloementapijten als vergankelijke kunst wordt momenteel voorbereid met het oog op de opname ervan in de representatieve lijst van de Unesco.

7.2. REFERENTIES (BIBLIOGRAFISCHE, DISCOGRAFISCHE, AUDIOVISUELE EN ARCHIVISTISCHE)

7.2.1. HOOFD-BIBLIOGRAFIE EN PUBLICATIES

“Het wondermooie verhaal van het Brusselse bloementapijt (2016)” (NL + EN+ FR versie), M. Blum-Brody, D. Shumelinsky, J. Schreiber, R. Jacobs, A. Katz

7.2.2. ARTIKELS

- Euronews (2018): <https://www.euronews.com/2018/08/17/watch-brussel-s-grand-place-square-covered-with-colourful-flowers>
- Reuters (2018): <https://www.reuters.com/article/us-belgium-flowers/despitesummer-heat-brussels-flower-carpet-emblazons-city-centeridUSKBN1L11RR>
- CNN Español (2018): <https://cnnespanol.cnn.com/video/flores-tapete-bruselas-belgicas-mexico-encuentro/>
- El País (2018): https://elpais.com/elpais/2018/08/16/album/1534419475_237695.html#foto_gal_1
- Efe Agencia de Noticias (2018): <https://www.efo.com/efe/america/mexico/mexico-y-belgica-unidas-por-su-tradicion-floral-en-bruselas/50000545-3721478>
- Los Angeles Times (2018): <https://www.latimes.com/travel/la-trb-belgium-flower-carpet-20140718-story.html>

- Xinhua (2018): http://www.xinhuanet.com/english/2018-08/18/c_137398964.htm
- Associated Press (2016 – timelapse video):
https://www.youtube.com/watch?v=K_Z8JZBTXfA
- The New York Times (2014): <https://intransit.blogs.nytimes.com/2014/06/25/in-brussels-a-colorful-floral-carpet/>
- AFP News Agency (2012): <https://www.youtube.com/watch?v=DwrDhDR0z6g>

7.2.3. IN DE MEDIA

- <https://www.designboom.com/art/film-flower-carpet-brussels-06-23-2020/> (video van *the making of* het tapijt 2018)
- <http://www.corso-fleuri-bormes.com/histoire-du-corso/>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Bloementapijt>

7.2.4. TENTOONSTELLINGEN

7.2.5. AUDIOVISUEEL MATERIAAL

7.2.6. ARCHIEVEN

De archieven van de vereniging worden bewaard in haar statutaire zetel gevestigd in het Stadhuis, Grote Markt, 1000 Brussel, België.

7.3. LINK NAAR DE WEBSITE

<http://www.bloementapijt.be>
<http://www.bloementapijt.brussels>
www.flowercarpet.brussels
www.tapisdefleurs.be
www.tapisdefleurs.brussels

8. MOTIVERING VAN DE AANVRAAG

Dat de immateriële en efemere traditie van deze kunstwerken zou worden erkend en op de volgende generaties overgedragen.

9. INSTEMMING EN DEELNAME

De in dit formulier vervatte informatie is verzameld door twee leden van de vzw. Ze is nadien herlezen en goedgekeurd door de overige leden van de vzw, in nauwe samenwerking met de Directie Cultureel Erfgoed.